

Amsterdam, 25 april 2023

Aan: College van burgemeester en wethouders
Cc: Gemeentesecretaris
Betreft: Onverwijldde hulp voor huishoudens onder bestaansminimum

Geachte college,

Graag vraag ik uw aandacht voor het volgende. Van verschillende kanten bereiken mij signalen van gezinnen die onder het bestaansminimum terechtkomen door een fout bij de overheid. Het betreft een groep van (landelijk) ongeveer 5700 huishoudens¹. Ook in uw gemeente zullen er waarschijnlijk getroffen huishoudens zijn. Door een samenloop van regelingen krijgen deze huishoudens te maken met (onterechte en ongewenste) terugvorderingen van toeslagen dan wel een te lage toekenning hiervan. Dit heeft tot gevolg dat deze huishoudens onder het bestaansminimum terechtkomen.

Het betreft huishoudens waar één partner geen inkomen heeft en de andere partner een UWV-uitkering (onder de bijstandsnorm) of een salaris (onder de bijstandsnorm) ontvangt. In dergelijke situaties moet het inkomen aangevuld worden tot aan bijstandsniveau middels een bijstandsinkomen en (maximale) toeslagen. Hier gaat het, door een gebrekkige afstemming van fiscale regels, echter mis. Voor meer informatie over de groep betrokken huishoudens en de problematiek verwijs ik u naar het NRC artikel [‘Al jaren in armoede, door een fout van de overheid’ d.d. 28 februari 2023](#) en de [kamerbrief van 20 maart 2023 van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen](#).

Inmiddels heeft de [Centrale Raad van Beroep uitgesproken](#) dat deze praktijk niet houdbaar is en dat de gemeente (Arnhem) betrokkenen moet compenseren via de algemene bijstand. [In het Gemeentenieuws van SWZ 2023-1²](#) staat, naar aanleiding van de uitspraak, dat de gemeenten, in afwachting van een structurele oplossing, alvast een tijdelijke ondersteuning (compensatie) kunnen verlenen aan huishoudens van wie de toeslagen over 2023 lager zijn vastgesteld dan bij huishoudens met een vergelijkbare leefsituatie en een volledige bijstandsuitkering. Als ten gevolge van deze problematiek toeslagen over 2022 worden teruggevorderd dan dienen de betrokken huishoudens hiervoor ook gecompenseerd worden. In beide gevallen kan het betreffende bedrag via de bijzondere bijstand worden toegekend zodat het bedrag onbelast kan blijven en niet meetelt voor het toetsingsinkomen en geen invloed heeft op de hoogte van de toeslagen.

¹ Gemeentenieuws van SWZ 2023-1 onder punt 5

² Onder punt 5

Via deze brief wil ik u oproepen om de betrokken huishoudens in uw gemeente onverwijld te traceren en te helpen (compenseren). Zo kan voorkomen worden dat deze huishoudens niet nog meer in de (financiële) problemen komen.

In een later stadium wil ik graag met u reflecteren in hoeverre de signalen over deze groep huishoudens in een eerder stadium zijn opgepikt door de gemeente. De overheid dient signalen op te pikken als er iets niet goed gaat bij de uitvoering van regels en in actie te komen om bewoners te beschermen tegen mogelijk nog ongekend onrecht. We weten dat er veel goed gaat bij de uitvoering, maar dat als het niet goed gaat, mensen kapot kunnen gaan. Het is onze verantwoordelijkheid om dit niet te laten gebeuren.

Dit sluit aan bij het in het voorjaar 2023 verschenen rapport ["Knellende mechanismen"](#) dat naar aanleiding van de kinderopvangaffaire en in opdracht van de gemeenten Almere, Amsterdam en Utrecht is uitgevoerd. Met dit onderzoek willen de drie gemeenten leren hoe signalering en agendering van knellende mechanismen (bij de uitvoering van wet- en regelgeving) kan verbeteren. Een opgave die voor alle gemeenten van belang is.

Graag verneem ik zo spoedig mogelijk van u welke actie uw gemeente gaat nemen om de huishoudens te helpen.

Hartelijke groet,

Munish Ramlal
Ombudsman Metropool Amsterdam